

Presentació

Les Jornades d'Estudi de la figura i obra d'A.L. Lavoisier, celebrades a Barcelona els dies vint-i-cinc i vint-i-sis de maig de 1994, ens han aplegat durant dos dies en els àmbits de dues Universitats (la de Barcelona i l'Autònoma), de l'Institut Químic de Sarrià i de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica. Al llarg de dos dies de treball intens han estat considerats diversos aspectes de l'obra i l'època de Lavoisier. El document que presentem ara és una part del resultat d'aquestes Jornades d'Estudi. Hi ha la majoria de les ponències que s'hi van presentar; hi manca consignar, però, la presència dels assistents, que amb el seu interès i amb les seves intervencions varen afegir noves idees, nous enfocaments, noves possibilitats d'interpretació d'allò que hom havia exposat. Esperem que la lectura del text faci revivre aquell debat, faci el suggeriment de encara noves idees en cadascun dels lectors i esdevingui així un document valuós per a tots.

Agraïm molt sincerament la col·laboració de tots aquells, entitats i persones, que ens han ajudat a fer possible la realització de les Jornades en les quals hem commemorat els dos-cents anys de la mort de Lavoisier: la facultat de Farmàcia i la Divisió de Ciències de la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona, l'Institut Químic de Sarrià, la CIRIT, el Ministeri d'Educació i Ciència, el Col·legi de Químics, el Col·legi de Doctors i Llicenciats, l'Institut d'Educació de Barcelona. Crec que entre tots hem fet possible un esdeveniment important: ens hem afegit a un gran nombre de commemoracions semblants que arreu del món han recordat la figura de Lavoisier i analitzen les arrels de la ciència moderna; hem pogut escoltar, reflexionar i debatre alguns aspectes d'aquesta època i d'aquest científic, dels quals encara som hereus; ens hem reunit un grup de persones diverses, algunes de les quals ja comencem a conèixer-nos perquè ens agrada la Història de les Ciències i hi treballem i ens trobem en cursos, conferències i congressos sobre aquesta temàtica; hem gaudit de la presència entre nosaltres de grans especialistes, vinguts de lluny; i, finalment, hem dut la reflexió i el debat històrics a diferents centres de formació universitària en química.

Lavoisier és un punt de referència obligat per als químics. És ja un mite i hem estat formats dintre del seu abast. L'obra de Lavoisier és avaluada i elogiada en els textos de química i, de retop, la seva glòria

se'ns encomana a tots: va fer de la química una ciència clara, racional, experimental y teòrica. Per això no és gens estrany que en el si de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica hagi surgit la iniciativa de portar el mite cap a l'estudi històric, de voler saber més coses d'aquell que ha estat anomenat el fundador de la química. I de voler fer-ho en un marc ampli, com ho és l'abast actual de la química, amb l'ajuda i la col·laboració dels centres d'ensenyament superior, dels col·legis professionals que apleguen els químics de la indústria i els de l'ensenyament i de l'institut d'educació de Barcelona.

Aquesta col·laboració de tantes entitats envers una activitat (el record històric d'un esdeveniment científic) que entre nosaltres té encara poca tradició acadèmica ha donat un caire propi a la commemoració catalana de la mort de Lavoisier; ens ha fet sentir tots una mica més protagonistes, tots (organitzadors i assistents) ens hem felicitat indiscriminadament per l'èxit assolit. Les llengües presents en aquests actes varen ser moltes: català, castellà, anglès i francès. Encarem ara uns nous temps com a ciutadans d'Europa i ens cal fer un esforç de comprensió del major nombre possible de les seves llengües. Els assistents a les Jornades així ho varen fer i tots, ponents inclosos, varen seguir amb bona voluntat i sense problemes les exposicions i els debats.

Els organitzadors d'aquestes Jornades som ensenyants de química i hem pensat especialment en el servei que podien fer als professors. Ensenyar una ciència requereix conèixer bé la seva fonamentació la qual no pot ésser compresa si no se'n coneix la construcció històrica. Encara hi ha més: l'ensenyament d'una ciència forma parte de la seva història, contribueix a configurar-la en cadascun dels seus passatges i queda consignada per sempre en els llibres de text. El recolzament i l'impuls que molts ensenyants donen a les activitats relacionades amb la Història de les Ciències demostren que es produeix aquest transvassament entre la Història de les Ciències i la Didàctica de les Ciències.

M. Izquierdo, setembre de 1995